Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פּעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פּרענומערירען אונד דער פּרענומעראציאָנס-בעטראג בעגיננט מיט דעם עמפּפֿאנגע דעס ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפֿינדעט זיך אין פּעסט וואיטצנער בולוואר נומ' 29 וואָהין מאן אויך דיא פּרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

דיעזעס בלאטט ערשיינט דרייאמאל וואָכענטליך מאָנטאג, מיטטוואָך אונד פֿרייטאג. אונד קאָסטעט

פֿיר עסטערייך-אונגארן

גאנציעהריג	10 גולד.—	קר. ע. וו.
האלביעהריג	5 גולד.—	קר. ע. וו.
פֿיערטעליעהר.	2 גולד.50	קר. ע. וו.

פֿיר'ס אויסלאנד

גאנציעהריג	11 גולד.—	קר' ע' וו'
האלביעהריג	5 גולד.50	קר' ע' וו'
פֿיערטעליעה'	2 גולד.75	קר' ע' וו'

Nr. 28, פֿיערצעהנטער יאהרגאנג — פּעסט, מאָנטאג טו אדר ה.תרמ"ב. — Pest, den 6. März 1882.

דער מאָרד-פֿערזוך
אויף דיא קאָניגין פֿאָן ענגלאנד.

וויר האבען בערייטס אין אונזערער לעטצטען נוממער איבער דען מאָרד-פֿערזוך אויף דיא קאָניגין פֿאָן ענגלאנד איינע קורצע מעלדונג פֿעראָפֿפֿענטליכט. שפּעטערע דעפּעשען ענטהאלטען נור וועניגע איינצעלהייטען איבער דען פֿאָרפֿאלל, דער גאנץ אייראָפּא אין איינע פֿיעבערהאַפֿטע אויפֿרעגונג פֿערזעטצטע. דיא קאָניגין האט טראָטץ דער אייגענבליקליכען אויפֿרעגונג באלד וויעדער איהרע רוהע געפֿונדען. דער פֿערברעכער, איין האנדלונגס-דיענער, נאמענס מאקלעאן, ווארדע פֿאָן דען אָרצטען אונטערזוכט, דיא דענזעלבען אלס איינען מענשען פֿאָן געזונדעם פֿערשטאנדע בעצייכנען, דער דיא אונטהאט ניכט אין איינעם אויגענבליקע פֿאָן גייסטעס-שטאָרונג, זאָנדערן מיט קאלטער בערעכנונג אונד רייפֿליכער איבערלעגונג פֿאָללפֿיהרען וואָללטע. — דיא אבגעשאָססענע קוגעל ווארדע אים באהנהאָפֿע אויפֿגעפֿונדען. אין דעם רעוואָלווער דעס פֿערברעכערס בעפֿאנד זיך נאָך איינע צווייטע קוגעל, דיא ער ניכט מעהר אבפֿייערן קאָננטע, דא דרייא שוליונגען איהם נאָך רעכטצייטיג דען ארם ערגריפֿפֿען האטטען. דיא קאיזער פֿאָן דייטשלאנד, עסטעררייך-אונגארן אונד רוסלאנד בעגליקווינשטען דיא קאָניגין טעלעגראפֿיש צו איהרער רעטטונג. — דאס איזט אללעס, וואס איבער דאס עראייגניס ביזהער בעקאננט ווארדע.

מעהר אלס רעטהזעלהאַפֿט מוס עס יעדאָך ערשיינען, דאס עבען אויף דיא גוטע, פֿריזיניגע אונד פֿאָלקס-פֿריינדליכע קאָניגין וויקטאָריא פֿאָן ענגלאנד וויעדערהאָלט מאָרד-אנשלעגע פֿערזוכט ווארדען! אם 20-טען יולי 1840 פֿייערטע איין קעללנער זיין געוועהר אויף דיא קאָניגין אב; אם 20-טען מאי 1842 טהאט איין טישלער-געזעללע דאסזעלבע, גליקליכערווייזע עבענפֿאללס אָהנע אללען ערפֿאָלג; אים יאהרע 1850 וואר עס זאָגאר איין אָפֿפֿיציער, אלזאָ איין מאנן, דער דאָך אם מייסטען דיא פֿפֿליכט האט, דאס שטאאטס-אָבערהויפּט מיט זיינעם בלוטע צו שיטצען, דער זיינע פֿייער-וואַפֿפֿע אויף דיא עדלע מאָנארכין אנלעגטע; ענדליך אים יאהרע 1869 וואר עס נייעדינגס איין סאָלדאט, דער אנשטאטט דיא פֿיינדע דעס שטאאטעס—דיא עדלע קאָניגין מיט זיינער וואַפֿפֿע איבערפֿיעל. אונד נון איזט עס איין האנדלונגס-דיענער, דער זיך אין גאנץ אונערקלערליכער ווייזע צו איינעם זאָלכען פֿערברעכען היגרייסען ליעס!

ווענן צום בייספּיעל אין רוסלאנד וואהנזיניגע ניהיליסטען דאס לעבען דעס שטאאטס-אָבערהויפּטעס בעדראָהען, זאָ לאָסט זיך דיעס וואָהל ניכט ע נ ט ש ו ל ד י ג ע ן, דאָך אימטמעהין ע ר ק ל ע ר ע ן. דער דרוק, אונטער וועלכעם דאס רוסישע פֿאָלק זייפֿצט, איזט געאייגנעט, דאסזעלבע אויך צו דעם שווערסטען פֿערברעכען אנצוטרייבען. דאס פֿאָלק גלויבט געוויאָהנליך, דאס נור דער מאָנארך אן אללעם אונגליק, וועלכעס עס צו ערדולדען האט, שולד האבע. עס גלויבט, דאס דורך דיא ערמאָרדונג דעס מאָנארכען אויך אללער דרוק שווינדען ווערדע. דאס פֿאָלק איבערלעגט עס צו וועניג, דאס דער מאָנארך איינעס גראָסען רייכעס דאָך ניכט אום אללע איינצעלהייטען זיך קיממערן אונד דאהער ניכט פֿיר אללעס אונרעכט פֿעראנטוואָרטליך געמאכט ווערדען קאנן, וועלכעס זייטענס דער פֿערשיעדענען שטאאטס-בעאמטען פֿעראיבט ווירד! אללײן, וויא געזאגט, דער האס דער בעפֿאָלקערונג אין רוסלאנד געגען דאס שטאאטס-אָבערהויפּט בלייבט אימטמעהין ערקלערליך. אנדערס יעדאָך אין ענגלאנד, וואָ דיא פֿאָללקאָממענסטע פֿרייהייט הערשט. נאָך מעהר: אין ענגלאנד רעגיערט יא איבערהויפּט ניכט דיא קאָניגין, זאָנדערן דאס פּארלאמענט דורך דיא יעווייליגען מיניסטער. ווענן היער אונד דא אויך איין פֿעהלער געשיעהט, זאָ איזט עס געוויס האָכסט אונגערעכט, היעפֿיר דיא עדלע קאָניגין פֿעראנטוואָרטליך מאכען צו וואָללען.

בעקאננטליך איזט פֿאָר קורצעם דער פּרעזידענט דער אמעריקאנישען רעפּובליק, גאַרפֿיעלד, ווירקליך דורך איינען עלענדען פֿערברעכער אום דאס לעבען געקאָממען. אין אמעריקא קאנן דאָך ניכט איבער פֿאָלקס-בעדריקונג געקלאגט ווערדען; דא גיבט עס גאר קיינע פֿעראנלאססונג דאצו, געגען דען פּרעזידענטען, דער איבריגענס נור פֿיר איינע בעשטיממטע צייטדויער געוועהלט ווירד, בלוטיגע ראכע צו איבען. אונד דאָך איזט זעלבסט אין אמעריקא, אין דעם שטאאטע פֿאָללקאָממענסטער פֿרייהייט, דאס אָבערהויפּט ניכט זיינעס לעבענס זיכער!

וואס איזט היעראויס צו ערזעהען? דאס דער פּאָבעל אונפֿערבעססערליך איזט! אין דייטשלאנד הערשט וואָהל איין דרוק; דיא זאָציאל-דעמאָקראטען ווערדען אויפֿ'ס בלוט פֿערפֿאָלגט. דיא מאָרד-פֿערזוכע געגען קאיזער ווילהעלם ווארדען דאהער וואָהל פֿאָן אללער וועלט פֿערדאממט. אללײן ניעמאנד שטוינטע איבער דיעזע עראייגניססע. — אין רוסלאנד איזט דיא פֿאָלקס-בעדריקונג איינע נאָך צעהנפֿאך גראָסערע, וועסהאלב דענן אויך דיא עוויגען פֿערשוואָרונגען געגען דאס לעבען דעס מאָנארכען פֿאָן אללער וועלט וואָהל טיעף פֿעראבשייט ווערדען, דאָך קאָננען זיא ניעמאנדען אין ערשטוינען פֿערזעטצען. וואס וואָללען אבער דיא זיננלאָזען פֿערברעכער אין דעם רעפּובליקאנישען אמעריקא? וואס פֿערנער אין דעם פֿרייהייטליכען ענגלאנד?

איין לאָנדאָנער בלאטט מיינט, דאס דיא פֿערדרעהטע פּאָליטיק גלאדסטאָנע'ס אונטער איינעם גראָסען טהיילע דער ענגלישען בעפֿאָלקערונג איינע טיעפֿע אויפֿרעגונג העראָרגערופֿען. מאָגליך. דיעזער גרייזע שטאאטס-מאנן האט ווירקליך בערייטס פֿיעלע פֿעהלער געמאכט. אללײן וואָרום זאָלל דענן דיא קאָניגין וויקטאָריא פֿיר דיא זינדען דיעזעס גרייזען מאננעס ביסען? זיא האט דאָך דיא מאכט ניכט, דען מיניסטער-פּרעזידענטען, זאָ לאנגע דיעזער אויף דיא מאַיאָריטעט דעס פּארלאמענטס זיך שטיטצען קאנן, ביזייטע צו שיעבען.

— אונס וויל עס שיינען, דאס דיעזער פֿערברעכער מ א ק ל ע א ן איין אירלענדער זייא. בעקאננטליך דויערט דער אויפֿשטאנד דער אירלענדער געגען דיא האַרטיגען רייכען ענגלישען גרונד-בעזיטצער נאָך אימטמער פֿאָרט. צאהלרייכע גרונד-בעזיטצער ווארדען בערייטס ערמאָרדעט. דיא אירלענדער האבען פֿאָר ניכט לאנגע דאס ענגלישע שטאדטהויז אונד זאָנסטיגע אָפֿפֿענטליכע געביידע אין דיא לופֿט שפּרענגען וואָללען. אָב זיא היעדורך איהרע לאגע ווירקליך פֿערבעססערן ווירדען, דאס איזט קוים גלייבליך. אללײן דיא צור פֿערצווייפֿלונג געטריעבענען אירלענדער וואָללען עבען אללעס צערשטאָרען. זיא דענקען זיך: „ווענן אירלאנד פֿאָן דען ענגלענדערן בעדריקט ווירד, זאָ מאָגע ענגלאנד צו גרונדע געהען, ווענן אונס זעלבסט אויך היעדורך ניכט געהאָלפֿען ווירד!" — זאָלכע לייטע נון זינד אויך דאצו פֿעהיג, ענגלאנד אין איינע פֿערלעגענהייט צו ברינגען דורך ערמאָרדונג דער אונשולדיגען אלטען קאָניגין. דיא קאָניגין זאָללטע אלזאָ ביסען פֿיר דען דרוק, דען ניכט זיא, זאָנדערן דיא ענגלישען גרונד-בעזיטצער אויף דיא בעפֿאָלקערונג אירלאנדס איבען!—אללענפֿאללס זאָללטע ענגלאנד זיך בעשטרעבען, דיא לאגע דער בעפֿאָלקערונג אין אירלאנד צו ערלייכטערן. ענגלאנד שיינט דיא פֿרייהייט נור פֿ י ר ז י ך צו ליעבען. דאס געהט איינמאל ניכט. ווענן ענגלאנד ניכט דער געפֿאהר עוויגער ערשיטטערונגען אויסגעזעטצט זיין וויל, זאָ מוס עס דיא פֿרייהייט א ל ל ע ר אנערקעננען. זאָ לאנגע אירלאנד אונצופֿריעדען איזט, קאנן פֿאָן דאָרט אים פֿריהער אָדער שפּעטער איין „גראָסער בראנד" ענטשטעהען!

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(א י ב ע ר ד ע ן מ אָ ר ד - פֿ ע ר ז ו ך ג ע ג ע ן ד י א ק אָ נ י ג י ן ו ו י ק ט אָ ר י א) טהיילטע איינע הייטיגע לאָנדאָנער דעפּעשע פֿאָלגענדעס מיט: „מאקלעאן שטעהט אים אלטער פֿאָן 27 יאהרען. ער בעפֿאסטע זיך ניע מיט פּאָליטיק. זיינע הויזפֿרויא, ביי דער ער וואָהנטע, שילדערטע איהן אלס איינען איבערשפּאננטען קאָפּף. ביים פֿערהאָרע צייגטע ער גראָסע שלויהייט. ער וואָללטע דען צייגען, דיא אנוועזענד וואַרען, אלס ער זיינען רעוואָלווער אויף דיא קאָניגין אבדריקטע, דורך אללערלייא רעדע-ווענדונגען איינרעדען, דאס ער דען רעוואָלווער נאָך אבווערטס געריכטעט האבע. עס וואר אלזאָ דורכאויס ניע זיינע אבזיכט, דיא קאָניגין צו טרעפֿפֿען. איין לאָנדאָנער געריכטס-ארצט פֿעראָפֿפֿענטליכטע פֿאָלגענדע איבערראשענדע מיטטהיילונג: „דער פֿאטער מאקלעאנס האט מיך בערייטס אים יאהרע 1874 ערזוכט, דאס איך זיינען זאָהן אלס „אירזיניג" ערקלערע אונד איהם אין איר-רענ-הויז אבפֿיהרען לאססע, דא מאקלעאן זיינען אייגענען פֿאטער וויעדערהאָלט ערמאָרדען וואָללטע."—דיא ריכטער ווערדען זיך אינדעס דורך דיעזע מיטטהיילונג ניכט בעאירען לאססען, נאכדעם דיא אַרצטע, דיא יעטצט דען פֿערברעכער אונטערזוכטען, דענזעלבען אלס איינען מענשען פֿאָן גאנץ געזונדעם פֿערשטאנדע ערקלערטען. דיא אנקלאגע געגען מאקלעאן לויטעט וועגען פֿערזוכטען מאָרדעס אים צורעכנונגספֿעהיגען צושטאנדע. מאקלעאן דירפֿטע אללעס אנשיינע נאָך צום טאָדע פֿעראורטהיילט ווערדען. —

*(ב י ס מ א ר ק א י ב ע ר ד י א י ו ד ע ן.) דאס ביסמארק'שע בלאטט, נעמליך דיא „נאָרד-דייטשע אללגעמיינע צייטונג" בעשפּריכט יעטצט דיא יודענפֿיינדליכע רעדע דעס האָפֿפּרעדיגערס שטאָקער, וועלכע ער אים דייטשען רייכסטאגע געהאלטען (זיעהע נומ' 26). זיא שרייבט: „ווענן מאן נאָך דיא יודען בעשולדיגט, דאס זיא זיך נור דעם באָרזענשווינדעל אונד דעם וואוכער אונד קיינער ניטצליכען בעשעפֿטיגונג היינגעבען, זאָ האט דאס נאָך איינען זינן. שטאָקער אבער בעגעהט דיא דוממהייט, דען יודען דאריבער איינען פֿאָרוואורף צו מאכען, דאס זיא צו פֿיעל לערנען אונד שטודירען. וואס זאָללען נון דיא יודען מאכען? האנדעלן זיא, זאָ איזט עס ניכט רעכט; שטודירען זיא, זאָ איזט עס אויך ניכט רעכט: מאן מוס זיך דען יודען געגענאיבער נור וועגען געשעפֿטליכער איבערפֿאָרטהיילונג אין אכט נעהמען; אבער דאס פֿלייסיגע לערנען אונד שטודירען מאָגע מאן איהנען לאססען!"

*(ד א ס ע נ ג ל י ש ע פּ א ר ל א מ ע נ ט א ו נ ד ד י א ר ו ס י ש ע ן י ו ד ע ן.) זאָוואָהל

איזענבאהן פאָן לאָנדאָן נאך ווינדזאָר קאם. אונד דא פאָם באהנהאָפע אין איהרען וואגען איינשטיעג, אום זיך נאך איהרעם שלאָססע צו בעגעבען, פייערטע יעמאנד איינען פיסטאָלען-שוס אויף דיא קאָניגין אב. גליקליכערווייזע זינד ניכט דיא קאָניגין אונד ניכט איהרע בעגלייטער געטראָפפען וואָרדען. מאן האט דעניעניגען, דער אויף דיא קאָניגין געשאָססען, זאָפאָרט פערהאפטעט.

נייעסטעס.

דיא היינטע פריה היער פעראָפפענטליכטען אמטליכען דעפעשען בריינגען דיא ערפרייליכע נאכריכט, דאס אונזערע ארמעע איים נעוועזיניע דאס פאָן דען רעוואָלוציאָנערען בעפעסטיגטע אולאָק (7) נאך איינעם זיעגרייכען געפעכטע איינגענאממען אונד אויך פאָן דא דיא רעוואָלוציאָנערע פערטריעבען האט. אייך גענעראל זעקוליטש איזט געפונדען, אייך ״ער איזט פאָן פאָיניצא (17) איים אין אולאָק איינגעטראָפפען. היער זינד נון אללע ארמעען אונטער לעדדהין, ארלאָוו, האאס אונד זעקוליטש צוזאממענגעטראָפפען אונד האבען דיא געגענד פאָללשטענדיג פאָן דען רעוואָלוציאָנערען געזייבערט.

דיעזע וויכטיגען אמטליכען דעפעשען לייטען: אונזערע ארמעע איים נעוועזיניע, וועלכע גענעראל „צווייטש" אנפיהרטע, האט נון דיא רעוואָלוציאָנערע שטאדט אולאק זיעגרייך איינגענאממען. אים נארדען פאָן אולאָק האט אָבערסט ארלאָוו פיעלע רעוואָלוציאָנערע פעריאגט אונד איהנען בעדייטענדע פערלוסטע בייגעבראכט. ארלאָוו האטטע קיינע פערלוסטע, ער ליעס נון דען ארט קאלינאָוויטש (1) גוט בעפעסטיגען. — דיא דעפעשע אונזערעס גענעראלס צווייטש לייטעט: נאך 6-שטינדיגעם, זעהר בעשווערליכעם מארשע איבער דיא געבירגס-פעלזען, ערשטיעג מיינע ארמעע דאס געבירגע זידליך פאָן אולאָק. דיא רעוואָליציאָנערע, וועלכע זיך אונס שאָן דא ענטגעגענשטעללטען, וואורדען צערשלאגען אונד איהרע הייזער אין בראנד געשטעקט. — דאס האָהע פעלזען-געבירגע בייא אולאק וואר פאָן שטארקען רעוואָליציאָנערען באנדען בעזעטצט. אונזערע ארמעע מוסטע דיעזע שטיילען אונד בעפעסטיגטען פעלזען-האָהען ערשטייגען. עס וואר איין זעהר העפטיגער שנעע-שטורם: דאָך מוסטע דא דער הויפט-אנגריפף געגען דיא רעוואָליציאָנערע אונטערנאָממען ווערדען. דיא רעוואָליציאָנערע מאכטען דיא הארטנעקיגסטען פערזוכע אונד אנשטרענגונגען, אום זיך איהר אלטעס נעסט אולאָק ניכט ענטרייסען צו לאססען; אבער זיא וואורדען גענצליך צערשלאגען אונד נאך אללען ריכטונגען צערשטרייט. דיא רעוואָליציאָנערע מוסטען מעהרערע איהרער טאָדטען ליעגען לאססען, דאָך האטטען זיא אויך פיעלע פאָן איהרען טאָדטען אונד פערוואונדעטען מיט זיך פאָרטגעשלעפפט. — אבער אויך אונזערע ארמעע פערלאָר אין דיעזעם שווערען קאמפפע 8 טאָדטע (דארונטער זיגמונד יאקאָבאָוויטש) 7 שווער- אונד 7 לייכט-פערוואונדעטע. — וויר קאָננטען נון אולאָק אונד דיא אומליעגענדען בערגע בעזעטצען, אונד דען פיינד פעריאגען. - נון קאם אויך גענעראל זעקוליטש מיט זיינער ארמעע העראן — אונד זאָ קאָננטען וויר צוזאממען ווייטער פאָררוקען אונד דיא געגענד זייבערן. שפעטער קאם אויך גענעראל האאס מיט זיינער ארמעע. — דער הויפט-אויפוויעגלער דער רעוואָליציאָנערע, נאמענס יאזיטש, וואורדע געפאנגען אונד נאך נעוועזיניע געבראכט. געגען 1000 רעוואָליציאָנערע וואורדען צערשפרענגט. — יעטצט ווייס מאן ניך, ווער דיא אנפיהרער דער רעוואָליציאָנערע זינד: 250 כריסטליכע רעוואָליציאָנערע וואורדען פאָן טונגים קאָממאנדירט; 250 טירקישע רעוואָליציאָנערע וואורדען פאָן דעם טירקען טשוטשש'ש בעפעהליגט, אונד 500 פאָן קאָרטשאָוויטש. דער אנפיהרער טונגום איזט בערייטס נאך מאָנטענעגרא ענטפלאָהען, וועהרענד דיא איבריגען אין דיא געבירגס-וועלדער אָסטליך פאָן אולאָק פליכטעטען. — דאס בענעהמען אונזערער ארמעע אין דיעזען געפעכטען וואר איין אויסגעצייכנעטעס אונד זעהר לאָבענסווערטהעס.

זאָ לייטעטע דיא אמטליכע דעפעשע. וויר העטטען וואָהל דיא געפאנגען-נאהמע זעממטליכער 1000 רעוואָליציאָנערע געווינשט, אינדעססען אבער קאנן דיעסמאל דיעזער צוג אונזערער גענעראלע אלס איין זיעגרייכער בעצייכנעט ווערדען.

פערלאָזונג.

דער 1864-ער לאָזע.

בייא דער אם 1. מערץ פאָרגענאָממענען ציעהונג דיעזער לאָזע וואורדען פאָלגענדע סעריען געצאָגען: 227 494 672 789 1029 1090 1095 1099 1384 1538 1923 2333 3741. פאָן דיעזען פיעל דער הויפט-טרעפפער מיט 200000 אויף סעריע 227 נומ׳ 78, 2-טע טרעפפער מיט 20000 גולד׳ אויף ס׳ 1384 נ׳ 66, דער 3-טע טרעפפער מיט 15000 גולד׳ אויף ס׳ 1099 נומ׳ 19 — אונד דער 4-טע טרעפפער מיט 10000 גולד׳ אויף ס׳ 1029 נ׳ 79; פערנער געוואננען יע 5000 גולד׳ ס׳ 1095 נומ׳ 21 אונד ס׳ 1384 נומ׳ 68. יע 2000 גולד. ס׳ 227 נומ׳ 16, ס׳ 227 נ׳ 20 אונד ס׳ 1029 נ׳ 33; יע 1000 גולדען ס׳ 227 נומ׳ 66, ס׳ 494 נ׳ 37, ס׳ 1095 נומ׳ 22, ס׳ 1923 נומ׳ 87, ס׳ 3741 נ׳ 18 אונד ס׳ 3741 נ׳ 56; יע 500 גילדען ס׳ 227 נ׳ 46 אונד נ׳ 71, ס׳ 494 נ׳ 6 32 אונד 42, ס׳ 672 נומ׳ 10 אונד 91, ס׳ 1029 נ׳ 6 51 אונד 94, ס׳ 1090 נ׳ 73, ס. 1923 נ׳ 50 ס׳ 7333 נ׳ 76 אונד ס׳ 3741 נ׳ 12 אונד 54; ענדליך געוואננען יע 400 גולדען ס׳ 494 נ׳ 5 15 41 אונד 78, ס׳ 672 נ׳ 69 אונד 70, ס׳ 789 נ׳ 83, ס׳ 1029 נ׳ 36, ס׳ 1090 נ׳ 29 אונד 79, ס׳ 1095 נ׳ 29, ס׳ 1384 נ׳ 11 31 אונד 79, ס׳ 1538 נ׳ 2 אונד 37, ס׳ 1923 נ׳ 63 68 אונד 79 אונד ס׳ 2333 נ׳ 56.

אויף אללען איבריגען פערלאָזטען סעריען פאָללט דער געריינגסטע געווינן פאָן יע 200 גולדען.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאָן ווייצען וואר געסטערן וועניג צו מארקטע געבראכט. דער פערקויף וואר גוט. 9000 מעטרצ׳ וואורדען פערקויפט.

ווייצען, טהייס- 600 מטרצ׳ 78. קילאָ 12,55 גולד. — 200 מטרצ׳ 78'2 ק׳ 12,55 גול. 200 מטרצ׳ 77.2 קילאָ 12'60 גולד. 200 מטצ׳ 75. קילאָ —12 גולד.— ווייסענבורגער 200 מטרצ׳ 74.5 קילאָ 12·32½ גול. 1100 מטרצ, 71. ק׳ 11'80 גולד׳ 100 מעטרצר׳ 74' קילאָ 12.25 גולד,— פעסטער-באָדען 200 מעטער-צענטנער 72'5 קילאָ 12,— גולד. 100 מעטערצ׳ 75,4 קילאָ 12'30 גולדען, 400 מערטצ׳ 78.3 קילאָ 12'60 גולדען, 300 מעטער-צענטנער 76'5 ק׳ 12.25 גול. 100 מטרצ׳ 76'5 ק׳ 12,35 גול. 100 מטרצ׳ 76' ק׳ 12.25 גולד. 100 מטרצ׳ 75, ק׳ 12,15 גולד (אללעס פער דרייא מאָנאטע.)

נערסטע 7,60 גולד.

האפער 7.80—7.03 גולד.

ווייצען פער פריה-יאהר 12'15—12,18 גולד. פער הערבסט 10'78—10'90 גולד.

קוקורוץ באנאטער פער מאי-יוני 1882, 7.32 — 7,35 גולד.

האפער פער פריה-יאהר 8'10—8,15 גולד.

רעפס, קאָהל פער אויגוסט-סעפטעמבער 13⅞ — 13.75 גולדען.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דער אם 2-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואָכענמארקטע וואורדען 1574 שטיק גראָס- אונד 1607 קליין-פיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאָן וואורדען פערקויפט: 22 שטיק שטיערע, פער שטיק פאָן 74—138 גולדען — 119 אָכסען דאס פאאר פאָן 186—304 גולד. 400 קיהע, דאס פאאר פאָן 150—260 גולד. 189 מעלק-קיהע דאס שטיק פאָן 80—164 גול. 52 שטיק ביפפעל, דאס פאאר צו 60—103 גול. 646 שטיק קעלבער, דאס שטיק פאָן 9—28' גולד. 961 שטיק לעממער דאס פאאר 4—6,25 גולד פרייזע פער 100 קילאָ: אָכסען-פלייש 49 — 52. גולד קוה-פלייש 48 — 50' גולד., קאלב-פלייש 54 — 80 גולד׳ ביפפעל-פלייש 45—47. גולד.

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 1. מערץ 1882.

ברינן 44 72 65 23 26

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייז.

אנצייגע.

דיא ספרים וועלכע המנוח ר׳ איציק ראשפ׳ץ צו זיינעם פריוואט-געברויך האטטע, זינד נור אין דער געזאממטהייט, ניכט אבער איינצעלווייזע צו פערקויפען.— רעפלעקטאנטען מאָגען יע עהער דיא געלעגענהייט בעניטצען, היערהער צו קאָממען, דיא ספרים צו בעזיכטיגען, דא היעריבער בריעפליך ניכט אונטערהאנדעלט ווערדען קאנן.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאָגראמם
ווייצען נאָרדאונגאריש׳	74	—.——
″	75	11.65—11.75
″	76	11.80—11.85
″	77	11.90 12.—
″	78	12.05—12.15
″	79	12.20—12.30
″	80	12.35—12.40
פעסטער באָדען נייער	—	—.——.—
″	75	12.05—12.10
″	76	12.15—12.20
″	77	12.25—12.35
″	78	12.40—12.50
″	79	12.55—12.60
″	80	12.65—12.70
טהייס	—	—.——.—
″	75	12.25—12.30
″	76	12.35—12.45
″	77	12.50—12.60
″	78	12.65—12.75
″	79	12.80—12.85
″	80	12.90—12.55
ווייסענבורגער	75	12.15—12.20
″	76	12.25—12.35
″	77	12.40—12.50
″	78	12.55—12.65
″	79	12.70—12.75
″	80	12.80—12.85

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	72	8.80—9.10
נערסטע מאלץ	62	—.———.—
נערסטע פוטטער	62	7,70—7.50
האפער	40	7.95—7.55
קוקורוץ באנאטער	75	7.35—7.30
אנדערער	73	7.25—7.20
הירזע	—	—.——.—

		פער 100 קילאָגראמם
ווייצען	פער פריה-יאהר	12.15
	″	—.—
	″	—.—
קוקורוץ	פריה-יאהר	7,32
נערסטע	″	—.—
האפער	″	8.10
″	″	—.—
רעפס	″	—.—

באללען-מעהל

	פל.	קר.
נוממער 0	22	40
″ 1	21	80
″ 2	21	20
″ 3	20	60
″ 4	19	80
″ 5	19	30
″ 6	18	40
″ 7	17	40
″ 8	16	40
″ 8½	14	40

דער באללען צו 100 קילאָגראמם מיט זאק

שפיריטוס	פל.	קר.
אלטע פעטטאָרע פרעטרעפע	33	76
″ נייע ″ קאַרטאָפפעל	31	50

קורז-טאבעללע פאָם 2. מערץ.

געלדקורז	פל.	קר.
זילבער־אגיא	100	—
דוקאטען	5	62
עסטערייכ־אונגאַרישעס 8 גולדען גאָלד־שטיק (20 פראנקס)	9	51
נאפאָלעאָנדאָר	9	51
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	75
20 מארקשטיק	11	72
פאפיער־רובעל	1	21

לאָזע	פל.	קר.
1854-ער 4פראָצענטיגע שטאאטס־לאָזע	119	—
1860-ער ″ גאנצע	128	—
דעטטאָ ″ האלבע	132	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	170	—
דעטטאָ ″ 50 ″	169	—
קאָמאָ רענטענשיינע	36	—
סערבען־לאָזע	23	—
קרעדיט-לאָזע	175	—
קלאריי־לאָזע צו 40 גולדען	39	50
דאָנוי־דאמפפשיפפ־פאהרט־לאָזע	109	—
אינסברוקער לאָזע	24	—
רענלקיווש לאָזע צו 10 גולדען	17	50
ראאבער לאָזע ″ 20 ″	19	—
אָפנער לאָזע ″ 40 ″	41	—
פאלפפי לאָזע ″ 40 ″	37	—
רודאָלפס־לאָזע ″ 10 ″	20	—
סאלם־לאָזע ″ 40 ″	—	—
וואלדשטיינער לאָזע ″ 20 ″	23	—
סט.־גענאָיס לאָזע ″ 40 ″	44	—
סטאניסלויס לאָזע צו 20 גולד׳	26	—
טריעסטער לאָזע ″ 100 ″	127	—
דעטטאָ ″ 50 ″	64	—
וואלדשטיין-לאָזע ″ 20	29	20
ווינדישגרעץ-לאָזע ″ 20	38	—
אונגאַרישע-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	111	75
טהייס-טהאל-לאָזע	107	—
וויענער-לאָזע	121	—

ווערטה-פאפיערע	פל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	117	75
דעטטאָ צו 4 פראָצענט	84	80
אונגארישע פאפיער-רענטע	84	70
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	96	50
טעמעשער באנאטער	95	—
זיעבענבירגישע	94	50
גאליציש	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	130	50
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	97	25
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פראָצענט	101	—
דער אונגארישען היפאָטהעקען באנק צו 5½ פראָצענט	102	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 איינהאלב פראָצענט	98	50
דער אָסטבאהן	93	—
דער נאָרדאָסטבאהן	156	—

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1882. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard

אנדערסוואָ איינע עקסיסטענץ צו גרינדען. זיא האבען אינדעם איינען שווערען קאמפף, דא זיא פאסט אללע פאמיליען-פאטער זינד. דיא יידישען אויסוואנדערער, וועלכע דען אהערבוי פערשטעהען, זינד באלד פערזאָרגט. זיא ווערדען אין געגענדען געפיהרט, וואָ זיא גרינדשטיקע אנגעוויעזען ערהאלטען. פרייליך איינע איינגענבליקליכע אונטערשטיטצונג ערפאָדערן אייך דיעזע, אום זיך דאס נאָטהיגע צור בעארבייטונג דער פעלדער אנצושאַפפען. אלליין דיעזע ווערדען באלד אין דער לאגע זיין, דאס איהנען צו דיעזעם צוועקע געליעהענע געלד צוריקצוצאהלען, וואָמיט מאן וויעדער אנדערען איינע אונטערשטיטצונג ווירד אנגעדייהען לאססען קאָננען. אללע בלעטטער אייפערן דאס פאָלק אָן, דען אונגליקליכען איינוואנדערערן דיא אויסגיעביגסטע הילפע צו ביעטען. זאָלכע אויפרופע דער צייטונגען פינדען היער איממער דען לעבהאפטעסטען אנקלאנג.

* (איינע פרעכטע שווינדעליי.) דיא „בערלינער יידישע פרעססע" ענטהאלט פאָלגענדע מיטטהיילונג: זענדבאָטען אויס ירושלים, וועלכע אין אללער וועלט הערומרייזען, אום דיא ארץ ישראל-געלדער איינצוזאממעלן, קאָמען אויך נאך יעמען (אראביען). דאָרט פערברייטעטען זיא דיא פאלשע נאכריכט, דאס ראָטהשילד דאס הייליגע לאנד פאָם סולטאן גאנץ אבגעקויפט האבע. אין פאָלגע דיעזער שווינדעלהאַפטען נאכריכט פערליעסען 500 יידישע פאמיליען, דיא אללע איהרע האבע אים איינען שפאָטטפרייז פערשליידערטען, איהרע היימאטה, אום אין דאס הייליגע לאנד צו ציעהען. דיעזעלבען זינד בערייטס אין אלעקסאנדריען (עגיפטען) אנגעלאנגט. (נון, מאן קאנן זיך דאס אונגליק דיעזער בעשווינדעלטען לייכט דענקען. דיעזע ווערדען דאָך אין אלעקסאנדריען בערייטס ערפאהרען האבען, דאס זיא פאָן דען „זענדבאָטען" (שלוחי ציון) אויף גראָבליכע וויזע בעטראָגען וואורדען. יעטצט זעהען זיא, דאס פיר זיא אים הייליגען לאנדע קיינע איסיכט פאָרהאנדען. אונד זאָללטען זיא אין איהרע היימאטה צוריקקעהרען, נאכדעם זיא איהרע פריהערען הייזער אום איינע קליינינקייט אן אראבער אבגעלאסען? דאס געהט וואָהל אויך זעהר שווער. אונערקלערליך בלייבט עס, צו וועלכעם צוועקע דיא „שלוחי ציון" דיעזע פאלשע נאכריכט פערברייטעטען. וואָללטען זיא עטוואַ דיא פראָממען לייטע אין דיעזער וויזע נאך דעם הייליגען לאנדע לאָקען? וואָס זאָלל אבער היערויס ווערדען? דאס אייך זיא וויעדער נאך חוץ לארץ געהען ווערדען, אום אלס „שלוחי ציון" געלדער צו זאממעלן! דיעזע „זענדבאָטען" העטטען ליעבער זאָ דענקען זאָללען, וויא אהרון הכהן, דער צו משה רבנו זאגטע: על הראשונים אנו מצטערים, ואתה בא להוסיף עלינו. וויר האבען יא מיט אונזערען ביזהעריגען ארמען זאָ פיעל קוממער אונד זאָרגע; וואָצו דיעזע דורך נייע צוציגלער נאָך פערמעהרען! אונזערע ברידער אין ארץ ישראל זינד לייידער פאָרלייפיג אויף דיא אונטערשטיטצונגען אנגעוויעזען, דיא צו איהרען גונסטען אוים חוץ לארץ איינפליעסען. וויר גלייבען ניכט, דאס דיעזע אונטערשטיטצונגען גאר זאָ רייכליך פליעסען, דאס זיך פאָן דענזעלבען אייך דיא 500 יידישע פאמיליען אוים יעמען לייכט ערהאלטען ווערדען קאָננטען.)

* (וואָהלטהעטינקייט דער פעסטער פאָרטשריטטס-געמיינדע.) דיא היעזיגע פאָרטשריטטס-געמיינדע האט געסטערן (פורים) איהרע אָרדענטליכע גענעראל-פערזאממלונג אבגעהאלטען. אוים דעם פאָם פאָרשטאנדע אין דער גענעראל-פערזאממלונג ערשטאטטעטען בעריכטע ענטנעהמען וויר פאָלגענדע איינצעלהייטען, וועלכע אייך דען לאָבענסווערטהען וואָהלטהעטינקייטס-זינן דיעזער געמיינדע בעדייטען: דיא געמיינדע-קנאבען-שולע וואר אים פערגאנגענען יאהרע פאָן 557 שילערן בעזוכט, וואָרונטער 319 שילער פאָם שול-געלדע בעפרייט וואַרען, וועהרענד 226 שילער איבערדיעס אייך נאָך מיט ווינטער-קליידונג פערזעהען וואורדען. דיא מעדכען-שולע וואר פאָן 326 שילערינגען בעזוכט, וואָרונטער 269 פאָם שול-געלדע בעפרייעט, 168 שילערינגען איבערדיעס מיט ווינטער-קליידערן פערזעהען וואורדען. — דיא תלמוד תורה-אנשטאלט האטטע 232 שילער, וואָרונטער 85 פאָם שול-געלדע בעפרייט וואַרען. — אים איזראעליטישען געמיינדע-שפיטאלע וואורדען 697 בעטט-לעגעריגע אונד 5115 נעיאָזגליכע קראנקע בעהאנדעלט. איבערדיעס בעהאנדעלטען דיא ארמען-אַרצטע דער געמיינדע 2716 קראנקע. אים לויפע דעם יאהרעס וואורדען אים שפיטאלע דרייא נייע בעטט-שטיפטונגען געמאכט אונד צוואר צווייא אויף דיא נאמען דעם קראָנפרינצען רודאָלף אונד דער קראָנפרינצעססין שטעפאניע אונד איין דריטטעס אויף דען נאמען דער יידישען וואָהלטהעטערין פראַו נינא פישל. — אים געמיינדע-וואייזענהויזע (בית יתומים) גיבט עס יעטצט 59 צעגלינגע, וועלכע דאָרט דיא פאָללסטע פערפפלעגונג אונד ערציעהונג ערהאלטען. דאס פערמאָגען דיעזעס וואייזענהויזעס בעטראגט 264,528 גולדען. — אים יידישען טויבשטוממען-אינשטיטוטע גיבט עס 55 צעגלינגע. — אויך פיר דיא פענזיאָנירונג דער געמיינדע-בעאמטען וואורדע זאָרגע געטראגען. דער דיעסבעציגליכע פאָנד פערפיגט שאָן יעטצט איבער דאס קאפיטאל פאָן 78,596 גולדען. געגענווערטיג ערהאלטען אוים דיעזעם פאָנדע 23 געמיינדע-בעאמטע איינע ענטשפרעכענדע פענזיאָן. אין דעם באָרשעט פיר דאס יאהר 1882 זינד דיא איסגאבען מיט 188,412 גולדען בעריכנעט; דיא איינגאהמען דאגעגען בעטראגען בלאָס 180,402 גולדען. עס שטעללט זיך אלזאָ אין דער קאססא דער פעסטער פאָרטשריטטס-געמיינדע אין דעפיציט מיט 8050 גולדען הערויס. מאן קאנן אלזאָ זאגען, דאס דיא רייכע פעסטער פאָרטשריטטס-געמיינדע דעננאָך געוויססערמאססען ארם איזט, אינדעם זיא יא אין איהרעם באָרשעט אין בעדייטענדעס דעפיציט אויפווייזט. עס איזט צו האָפפען, דאס דיעזע גראָססע-געמיינדע טראָטץ דיעזעם דעפיציטס איהרע וואָהלטהעטינקייט ניכט איינשרענקען ווירד.

* (איינהייטס-בעשטרעבונגען אונטער דען יודען אין דייטשלאנד.) בעקאננטליך וואורדע שאָן פאָר עטווא אנדערטהאלב-יאהרצעהנטען אין דייטשלאנד איין זאָגענאננטער „יידישער געמיינדע-בונד" געשטיפטעט וואָרדען, אין וועלכען אייך דיא געמיינדע פאָן וויען אונד פראג איינטראטען. הויפטצוועק דיעזעס געמיינדע-בונדעס וואר, אים נאך דעם מוסטער דער פאריזער „אלליאנץ" — איינע איינהייט צו בילדען, אים אללע אנגריפפע געגען דאס יודענטהום מיט אום זאָ גראָססערעם ערפאָלגע צוריקצווייזען. דאמאלס העררשטע עבען אייך אין דייטשלאנד צווישען דער פאָרטשריטטס- אונד דער אָרטהאָדאָקסען-פארטייא איין העפטיגער קאמפף. — זייט יענער צייט שיינט יעדאָך דער קאמפף אים אינגערען דער דייטשען יודענהייט בעדייטענד נאכגעלאססען צו האבען. — לויט מיטטהיילונג דער „יידישען פרעססע" הילט נעמליך דער געמיינדע-בונד אין בערלין איינע דרייטעגיגע בעראטהונג אב, אין דער אייך אָרטהאָדאָקסע ראבבינען טהיילנאהמען. מאן וויל דיא „איינהייט דער געמיינדען" וויעדער הערשטעללען.

* (וואָפפען-שמוגגעל נאך אונגארן.) אים טאָראָק-קאנישא (באנאט) ווירד בעריכטעט: זייט איינגען טאגען וואר אין אונזערעם אָרטע דיא נאכריכט פערברייטעט, דאס אין דען הייזערן מעהרערער היעזיגער בירגער איינע גראָססע אנצאהל פאָן וואפפען פערשטעקט זייא. דיא נאכריכט ערשיען קוים גלייבליך. אם 25-טען פעבער ערשיענען יעדאָך גאנץ אונערווארטעט 40 שאנדארמען אין אונזערעם אָרטע, דיא אין אללען הייזערן דער היעזיגען סערבישען איינוואָהנער שטרענגע אינטערזוכונגען פאָרנאהמען, בייא וועלכער געלעגענהייט ווירקליך איינע גראָססע אנצאהל וואפפען פאָרגעפונדען וואורדע. אין פאָלגע דער איינגעלייטעטען אינטערזוכונג וואורדע דער שוואגער דעם

אום, בייא קאָלן 60 אונד אין דארמשטאדט 26 ריטטער. — דאס ריטטערטהום וואר אבער שפעטער צו איינעם פארטליכען רייבער-וועזען אויסגעארטעט. — אויף איהרען בורגען לעבטען דיא ריטטער הייפיג וויא קליינע קאָניגע אין הייטערעם לעבענס-גענוססע. ריטטער, וועלכע קיין פערמאָגען אונד קיין איינענטהום בעזאסען, צאָגען מיט איהרען „קנאפפען" צו פפערדע, וויא „שנאָררער" פאָן לאנד צו לאנד, קעהרטען אלס געסטע בייא אנדערען ריטטערן איין, וואָ זיא גרויזיגע אונד וואונדערבארע געשיכטען, דיא זיא מיטגעמאכט, ערצעהלטען, אונד דאפיר צו עססען אונד צו טרינקען בעקאמען. זאָלכע ריטטער נאננטע מאן „פאהרענדע" (שנאָררענדע) ריטטער. זאָ ערצעהלטען דיעזע ריטטער פאָן אבענטייערן מיט פירכטערליכען ריעזען, מיט צויבערערן אונד מיט פייערשפייענדען דראכען.

דיא מייסטען ריטטער לעבטען פאָן רויב אונד פלינדערונג. אויס איהרען, אויף שטיילען, אונצוגענגליכען פעלזען-האָהען ערבויטען בורגען איבערפיעלען זאָלכע ריטטער מיט איהרען לייטען דען וואנדערער, דען קויפמאנן אונד דען בויער אונד פיהרטען דען רויב פראָהלאָקענד מיט זיך פאָרט אויף איהרע בורגען. נאָך הייטע זיעהט מאן אן דען אופערן דער אָבערן דאָנוי, אלס איבעררעסטע אויס יענער אלטען צייט, פיעלע פערפאללענע שלאָססער אונד בורגען. דיא פליססע אונד דיא שטראססען וואַרען דאהער צור דאמאליגען צייט אונזיכער, זעלבסט דיא רעגענטען מיט איהרען ארמעען קאָננטען דיעזען ריטטערן אין דען פעסטען בורגען ניכט בייקאָממען, דא דאמאלס נאָך קיין פולווער אונד קיינע קאנאָנען פאָרהאנדען וואַרען, אונד דיא ריטטער-בורגען וואַרען זאָ בעפעסטיגט, דאס איינינע וועניגע איינע זאָלכע בורג געגען טויזענדע סאָלדאטען פערטהיידיגען קאָננטען. אויף איהרען פעסטען בורגען טראָטצטען דאהער דיא ריטטער אללען בעפעהלען אונד פעראָרדנונגען דער העררשער; זיא בעטראכטעטען איהר עהרלאָזעס האנדווערק אלס איין רעכט דעם שטערקערן איבער דען שוואכען; זיא שטיטצטען זיך אויף דאס זאָגענאננטע „פויסט-רעכט", וועלכעס לויטעטע: „דאס לעבען איזט איין עוויגער קאמפף; דער איינע שטארקע פויסט האט, האט דאס רעכט דעם דאזיינס, וועהרענד דער שוועכערע אונטערליעגען אונד אונטערגעהען מוסס (כל דאלים נבר)". ערסט דיא ערפינדונג דעם פולווערס אונד דאס דאדורך גאנץ פעראנדערטע קריעגס-וועזען מאכטע דעם ריטטערטהומע איין ענדע.

וואלטער פאָן מאָנרעאל וואר איין דעראַרטיגער רויב-ריטטער. וועהרענד ריענצי אין דער גאנצען וועלט דיא פאָלקס-פרייהייט איינפיהרען וואָללטע, וואָללטע וואלטער דאס פויסט-רעכט איינפיהרען אונד זיך דאדורך צום בעהערשער עמפאָרשווינגען. ער וואר זעהר געפירכטעט, וויל ער בייא אללען „טורניערען" דען ערסטען פרייז ערוונגען. ער וואר וואָהל איין ריטטער פאָם יאָהאנניטער-אָרדען; דיעזע ריטטער וואַרען איינע ארט פאָן גייסטליכען, וועלכע אויך דאס געליבדע דער קיישהייט (ניעמאלס צו הייראטען) אבלעגען מוסטען. וואלטער דורפטע אויך אלס היילינער יאָהאנניטער ניכט הייראטען; אינדעססען וואוסטע ער זיך אויף איינע אנדערע וויזע צו העלפען, דא ער איבערהויפט אוים דעם גאנצען ריטטערטהום איין רייבער-וועזען מאכטע.

צעהנטעס קאפיטעל.

אלס נון אדריאן נאך איינער זיינער אונטעררונגען מיט ריענצי זיך צו זיינעם אנפערוואנדטען, צום גראפען שטעפאן קאלאָנגא בעגאב, דא פאנד ער דיעזען זיינען אנפערוואנדטען מיט דעם ריטטער וואלטער פאָן מאָנרעאל אים אייפריגסטען געשפרעכע.

ביים איינטריטטע אדריאנס קאם דער גראף אין וועניג אין פערלעגענהייט; באלד אבער פאסטע ער זיך אונד זאגטע: „אדריאן! היער שטעללע איך דיר דען בעריהמטען ריטטער וואלטער פאָן מאָנרעאל פאָר;"

„אי, דאס איזט נאר ניכט נאָטהיג (זאגטע וואלטער) וויר קעננען אונס שאָן. — זאגטע, אדריאן, וויא בעפינדעט זיך דיא דאמע, צו דערען בעשיטצע איך איך פערהאָלפען?"

„דיעזע איזט בערייטס בייא איהרעם ברודער." זאגטע אדריאן.

„לאססעט דיעזע אבענטייער! (זאגטע דער גראף) אדריאן! עס האנדעלט זיך היער אום עטוואס ערנסטעס. דיעזער ריטטער, וועלכער אן דער שפיטצע איינער גראָססען קריעגער-שאאר שטעהט, וויל אונס צור גענצליכען וויעדער-הערשטעללונג אונזערער מאכט איבער דאס פאָלק פערהעלפען." —

„אין דער טהאט (זאגטע וואלטער), דער קאמפף צווישען פלעבייער אונד פאטריציער האט בערייטס בעגאָננען; גאנץ איטאליען מוס ענטוועדער רעפובליקאניש אָדער מאָנארכיש ווערדען. דיעזעס „ענטוועדער — אָדער" ליעגט נון אין אונזערער האנד; וויר קאָננען עס נאך אונזערעם ווילען לענקען."

„אם ענדע ווירד דאָך דיא פרייהייט זיעגען!" זאגטע אדריאן. —

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

אין דער פֿרייטאגס-, אלס אויך אין דער זאמסטאגס-זיטצונג פֿאָם 3-טען אונד 4-טען מערץ קאם דיא אנגעלעגענהייט דער רוסישען יודען אים ענגלישען פארלאמענטע נייערדינגס צור שפּראכע. וויא בעקאננט, האנדעלט עס זיך היער דארום, דאסס דאס פארלאמענט אירגענד איינע קונדגעבונג צו גונסטען דער רוסישען יודען מאכען זאָלל. אין דער פֿרייטאגס-זיטצונג היעלט דער יידישע דעפּוטירטע, באראָן וואָרמס, איינע לענגערע רעדע אין אנגעלעגענהייט דער יודען-פֿערפֿאָלגונגען אין רוסלאנד. ער האט מעהרערע שטעללען אויס דען רעדען אונד שריפֿטען דעם מיניסטערס גלאדסטאָנע ציטירט, אין וועלכען עס הייסט, דאס ענגלאנד אויך אים אינטערעססע דער מענשען-ליעבע פֿיר דיא אונטערדריקטע מענשהייט זעלבסט אים אויסלאנדע איינשרייטען מיססע. מאן האט איינמאל נור איינען שקלאווען אים אויסלאנדע געפּייניגט, אונד דאס ענגלישע פארלאמענט האט זיינען אונווילּלען דאגעגען אויסגעדריקט, אום וויא פֿיעל מעהר, ווענן 3 מילליאָנען יודען זאָ געפּייניגט ווערדען. — „וויר טרעטען היער ניכט אלס איינע רוסען-פֿיינדליכע פּארטייא אויף (זאגטע וואָרמס), אבער שאָן אין מעהרערען דערארטיגען אנגעלעגענהייטען האט דאס ענגלישע פארלאמענט זיינער אנשויאונג אויסדרוק געגעבען, אָהנע היעדורך דען פֿרעמדען שטאאטען אים גערינגסטען נ א ה ע צו טרעטען. — מ א ן מ ו ס ו ו א ָ ה ל א י ן ד י ע ז ע ר הייקלען אנגעלעגענהייט שאָנענד פֿאָרגעהען. איך פֿערלאנגע איך קיינע פֿיינדליכע קונדגעבונג געגען רוסלאנד, זאָנדערן נור דיא פֿעראורטהיילונג דער שענדליכקייטען, וועלכע אין רוסלאנד דען יודען געגענאיבער געאיבט ווערדען. איך פֿערלאנגע נור איינע קונדגעבונג, נאך וועלכער דאס ענגלישע פארלאמענט דיא פֿערפֿאָלגונג אונד דיא געוואלטטהאטען געגען דיא יודען אין רוסלאנד טיעף בעקלאגט אונד דיא האָפֿפֿנונג אויסדריקט, דאס דיא רעגיערונג מיטטעל פֿינדען ווערדע, אללײן אָדער מיט אנדערען מעכטען צוזאממען איהרע גוטען דיענסטע פֿיר רוסלאנד צור פֿערהינדערונג דער וויטערען יודענפֿערפֿאָלגונגען אנצוביעטען!“ — אין דער זאמסטאג-זיטצונג דעם ענגלישען פארלאמענטעס זאגטע דער מיניסטער-פּרעזידענט גלאדסטאָנע: „איך וויעדערהאָלע נור דאס בערייטס פֿאָן מיר געזאגטע, דאס איינע זאָלכע קונדגעבונג דעם ענגלישען פארלאמענטס געגען רוסלאנד דען דאָרטיגען יודען מעהר שאדען אלס ניטצען ווירדע. איך בין פֿעסט איבערצייגט, דאס דער רוסישע קאיזער אונד דיא רוסישע רעגיערונג דיא גרייעל-טהאטען געגען דיא רוסישען יודען מיט דעמזעלבען אבשייא אנזעהען אלס וויר. אונזערע רעגיערונג קאנן וואָהל דער רוסישען רעגיערונג היעריבער אונפּארטייאישע פֿאָרשטעללונגען מאכען, אבער ווענן דיעס זייטענס דעם פּארלאמענטס געשיעהט, זאָ איזט עס איינע ארט פֿאָן איינער אָפֿפֿענטליכען הערויספֿאָרדערונג. מאן מאָגע זיך דאהער מיט אונזערעם פֿערשפּרעכען בעגניגען, דאס וויר אויף איינע פֿריינדליכע וויזע אללעס אויפֿביעטען ווערדען, דאמיט דיא רוסישע רעגיערונג מיט גראָסטעם אייפֿער דיא וויטערען יודענפֿערפֿאָלגונגען אין רוסלאנד פֿערהינדערע!“ — היערויף זאגטע דער מיניסטער גאָרטקאָטהע: „איך בילליגע וואָהל דען אנטראג דעם הערין וואָרמס; איך האלטע אבער דיא צוזיכערונג דער רעגיערונג, דען צוועק דיעזעס אנטראגעס נאך מאָגליכקייט צו פֿאָרדערן פֿיר גענינגענד!“ — אונד אלס נון אויך מיניסטער דילקע דיא פֿערשפּרעכונג אבגעגעבען, דאס ער בייא דער רוסישען רעגיערונג אויף פֿריינדליכעם וועגע פֿיר דיא פֿערבעססערונג דער לאגע דער רוסישען יודען ווירקען ווערדע, צאָג באראָן וואָרמס זיינען אנטראג צוריק. — (נון, וויר האָפֿפֿען, דאס דיא ענגלישע רעגיערונג איהר פֿערשפּרעכען האלטען ווערדע; נור פֿירכטען וויר, דאס איהרע פֿריינדליכען פֿאָרשטעללונגען בייא דער רוסישען רעגיערונג וועניג ניטצען ווערדען, זאָלאנגע דער יודענפֿיינדליכע גראף איגנאטיעף דער איינפֿלוסרייכסטע מאנן אים רוסישען מיניסטעריאום איזט. זאָ לאנגע איזט פֿיר דיא פֿערבעססערונג דער לאגע דער רוסישען יודען וועניג האָפֿפֿנונג פֿאָרהאנדען.)

* (ד י א א ו נ ג א ר י ש ע ן י ו ד ע ן פֿ י ר ד י א ר ו ס י ש ע ן.) איין אלטעס שפּריכוואָרט לויטעט: אין יידישעס הערץ איזט ניכט צו שעטצען. וויר האבען אין דיעזעם בלאטטע צו וויעדערהאָלטענמאלען אונזערן אַרגער דאריבער אויסגעדריקט, דאס דיא אונגארישען יודען פֿיר דיא ליידען איהרער ברידער אין רוסלאנד גאר קיין מיטגעפֿיהל אונד קיינע טהיילנאהמע בעקונדען אונד זיא זאָגאר פֿאָן דיעזעם עלענד ניכט איינמאל עטוואס האָרען וואָללען. וויר וואָללען עס היער זאָגאר נאך געשטעהען, דאס וויר דאהער קיינע געלד-זאממלונגען פֿיר דיא רוסישען יודען אין אונזערעם בלאטטע איינלייטעטען, וויל וויר פֿירכטעטען, עס ווערדע ענטוועדער גאר ניכט אָדער זאָ וועניג איינקאָממען, דאס עס אונס צור שאנדע געררייכען ווירדע. נון אבער איזט אונזער אייפֿריף, דען וויר אין נוממער 10 אונזערער צייטונג פֿעראָפֿפֿענטליכטען, דאָך ניכט אויף אונפֿרוכטבארען באָדען געפֿאללען. אין שטיינאמאנגער אונד אין יאנאָשהאזא, וויא אויך אין אנדערען געמיינדען זינד בערייטס בעדייטענדע סוממען אן דיא „איזראעליטישע אלליאַנץ“ אין וויען צו גונסטען דער רוסישען יודען געזענדעט וואָרדען. פֿאָריגען פֿרייטאג ערהיעלטען וויר וויעדער אים סעקעליהיד פֿאָם פּרעזעס דער דאָרטיגען חברה קדישא, העררן מארקוס גראָס, פֿאָלגענדע צושריפֿט: „ביום ז׳ אדר העבר האבען וויר איינע חברה קדישא-סעודה פֿעראנשטאלטעט אונד בייא דיעזער געלעגענהייט געדאכטען וויר אויך אונזערער פֿערפֿאָלגטען ברידער אין רוסלאנד, צו דערען אונטערשטיטצונג וויר זאָפֿאָרט איינע געלד-זאממלונג לטובת אחינו האומללים איינלייטעטען, וועלכע איין ערגעבניס פֿאָן 17 גולדען ליעפֿערטע. נון, העררר רעדאקטער, דא וויר דיעזע געלד-זאממלונג אין פֿאָלגע איהרעס אויפֿרופֿעס פֿעראנשטאלטעטען, זאָ איבערזענדען וויר דיעזע סוממע אן זיא, דאמיט זיא דיעזעלבע דער „איזראעליטישען אלליאַנץ“ איבערליעפֿערן מאָגען!“ (וויר האבען נון דיעזע סוממע אן איהרען בעשטיממונגסאָרט געזענדעט, אונד וויר ביטטען נון אויך דיא איבריגען איזראעליטישען געמיינדען, דיעזעם לאָבליכען פֿאָרגעהען דער סעקעליהידער געמיינדע נאכצואהמען; ניר מאָגע מאן דיא געלדער דירעקט אן דיא „איזראעליטישע אלליאַנץ“ אין וויען, 1 בעצירק, הימעל-פֿפֿאָרטע-גאססע נוממער 17“ שיקען, אום דאס דאָפּפּעלטע פּאָסטגעלד היערהער אונד פֿאָן היער נאך וויען, וויא אויך דיא היעדורך ענטשטעהענדע פֿערצאָגערונג צו ערשפּארען. דיא אן דיא „איזראעליטישע אלליאַנץ“ איינגעזענדעטען געלדער ווערדען אין דער „נייען פֿרייען פּרעססע“ אָפֿפֿענטליך קוויטירט אונד אויך דיא נאמען דער שפּענדער פֿערצייכנעט. אינדעססען קאָננע מאן אויך דיא רעצעפּיססע דער אן דיא „איזראעליטישע אלליאַנץ“ איינגעזענדעטען געלדער אונס איינזענדען, וואָדאנן אויך וויר דיא נאמען דער שפּענדער פֿעראָפֿפֿענטליכען ווערדען.)

* (ד י א ר ו ס י ש ע ן י ו ד ע ן א י ן א מ ע ר י ק א.) אויס נעו-יאָרק ווירד בעריכטעט: זייט איניגער צייט האט מאנכע געגענד אונזערער שטאדט איין פֿרעמדארטיגעס אויסזעהען געוואָננען אונד צוואר דורך דיא איינגעוואנדערטען רוסישען יודען. זיא עררעגען ניכט בלאָס דורך איהרע קליידונג, זאָנדערן נאָך מעהר דורך איהרע, פֿיר אונזערע אָהרען פֿרעמדארטיג קלינגענדע שפּראכע, אללגעמיינעס אויפֿזעהען אונד לעבהאַפֿטעס אינטערעססע. וויא דיעזע אין דען שטראססען איינהערוואנדעלן, זאָ ווערדען זיא זאָגלייך פֿאָן גראָססען שאארען נייגיעריגער אומגעבען. דאס דייטשע דאמפֿשיפֿף „געללערט“ בראכטע דיעזער טאגע נייערדינגס 300 אויסוואנדערער נאך אונזערער שטאדט. אין האמבורג וואַרטען געגענווערטיג 1400 רוסישע יודען אויף איין געאייגנעטעס שיפֿף, דאס זיא נאך אמעריקא ברינגען זאָלל. איניגע הונדערט, דיא קיינע אויססיכט אויף זאָגלייכע בעשעפֿטיגונג האטטען, פֿערליעסען בערייטס אונזערע שטאדט, אום זיך

פֿאָלליעטאָן.

העררשער אונד פֿאָלק.

(11-טע פֿאָרטזעטצונג.)

דער אָרדען דער „טעמפּעל-העררען“ וואורדע פֿאָן דען פֿראנצאָזישען ריטטערן געשטיפֿטעט, דיא זיך צו דעם צוועקע פֿעראייניגטען, דיא קאטהאָלישען פּילגער דורך פּאַלעסטינא צו בעגלייטען אונד מיט בעוואפֿפֿנעטער מאכט זיא געגען דיא איבערפֿעללע זייטענס דער מאָהאממעדאנער צו שיטצען. אין ירושלים וואָהנטען זיא אויף דעם פּלאטצע, וואָ זיך איינסט דער ערסטע יידישע טעמפּעל בעפֿאנד, וועסהאלב מאן זיא טעמפּעל-העררען נאננטע. דיעזער אָרדען דער טעמפּעל-ריטטער וואר דער רייכסטע, אונד עבען דיעזער גראָסע רייכטהום וועקטע איהם פֿיעלע פֿיינדע. זאָ האטטע דער האבזיכטיגע קאָניג פֿיליפּפּ דער שאָנע פֿאָן פֿראנקרייך ניכט נור דיא יודען געפּליגדערט אונד פֿערטריעבען, זאָנדערן אויך דיא טעמפּעל-העררען.

דער דייטשע ריטטער אָרדען וואר וויעדער אויסשליעסליך פֿיר דיא פּפֿלעגע דייטשער פּילגער עררייכטעט וואָרדען. —

דאס הויפּטפֿערגניגען דער ריטטער וואָרען דיא „טורניערע“. היערונטער פֿערשטאנד מאן פֿייערליכע קאמפּף-שפּיעלע, וועלכע דען ריטטערן איינע ערוויגשטע געלעגענהייט גאבען, פּראָבען איהרער טאפּפֿערקייט אונד געשיקליכקייט אבצולעגען אונד זיך זאָ רוהם אונד בייפֿאלל זייטענס דעם שוילוסטיגען פֿאָלקעס צו ערווערבען. אים גרונדע גענאָממען וואר עס איינע ארט גלאדיאטאָרען-קאמפּף, וויא צור צייט דעם אלטערטהומס אים אמפֿי-טהעאטער. —

דיא „טורניערע“ וואורדען בעזאָנדערס בייא פֿייערליכען פֿעראנלאססונגען, בייא דער קראָנונג איינעס קאָניגס, בייא דער געבורט אָדער הייראטה איינעס פּרינצען געפֿייערט. קאָניגע, פֿירסטען אונד גראָפֿען, וועלכע עבענפֿאללס אן דיעזען קאמפּף-שפּיעלען טהיילנאהמען, זוכטען זיך דאבייא אן לוקסוס אונד פּאראדע צו איבערטרעפֿפֿען. — דער קאמפּף-פּלאטץ וואר מיט דאָפּפּעלטען שראנקען אומגעבען; רינגסאומהער ערהאָבען זיך דיא זיטצע דער צושויער; בעזאָנדערס פּראכטפֿאלל וואָרען דיא זיטצע פֿיר דיא פֿירסטען, פֿיר דיא עדעל-פֿרויען אונד אנדערע אנגעזעהענע פּערזאָנען.

אן דעם פֿעסטגעזעטצטען טורניער-טאגע פֿילּלטען זיך שאָן אין אללער פֿריה אללע פּלעטצע מיט צושויערן, וועלכע אן פּראכט אונד פּוטץ איינאנדער צו איבערטרעפֿפֿען זוכטען. דיא דאמאליגען געשיכטס-שרייבער ערצעהלען וואונדערבארעס פֿאָן דער גראָססען פּאראדע אונד פֿאָן דעם טהייערן שאָנען שמוק דער פֿרויען בייא דיעזען טורניערען. טראָמפּעטען אונד פּויקען פֿערקינדעטען דיא אנקונפֿט דער ריטטער. אויף דאס ערסטע צייכען שטעללטען זיך דיא ביידען ריטטער, דיא זיך געגענזייטיג בעקעמפּפֿען וואָללטען, איינאנדער געגעניבער. זיא לעגטען דיא לאנצע (שפּיעסע) געגען איינאנדער אן. אויף דאס צווייטע צייכען שפּרענגטען דיא ריטטער אויף איינאנדער לאָס. ווער גוט טראַף אונד זעלבסט פֿעסט אים זאטטעל וואר, וואַרף דורך דען געוואלטיגען שטאָס איינער לאנצע דען גענער ענטוועדער אויס דעם זאטטעל אָדער ער צערבראך זיינע לאנצע אן דעם אייזערנען פּאנצער דעם געגנערס. ביידעס גאלט אלס זיעג. דענן עבען דורך דאס בריכען זיינער לאנצע צייגטע מאן, דאס מאן אן דען פּאנצער שטאַרק אנגעשטאָסען האט. (דאהער הייסט עס נאָך היטע, ווענן יעמאנד איינען פֿערטהיידיגען וויל, דאס ער פֿיר דיעזען איינע לאנצע איינלעגט, אונד געלינגט דיא פֿערטהיידיגונג, זאָ הייסט עס: ער האט איינע לאנצע פֿיר איהן געבראָכען.)

צום שלוססע וואורדען דיא פּרייזע אן דיא זיעגער אים קאמפּף-שפּיעלע פֿערטהיילט. דער זיעג אים טורניערע גאלט עבענזאָ פֿיעל, אלס איין זיעג אויף דעם שלאכטפֿעלדע. אונטער דעם שאללע דער פּויקען אונד טראָמפּעטען וואורדע דער נאמע דעס זיעגענדען ריטטערס, וועלכער זיך אם מייסטענס אויסגעצייכנעט האט, מיט לויטער שטיממע אויסגערופֿען. דאנן נאהעטע זיך דיעזער ריטטער עהר-ערביעטיג דען דאמען, וועלכע דען פּרייז פֿערטהיילטען — אונד ער עמפּפֿינג אויף דען קניען אויס שאָנער האנד איין טהייערעס געשענק, איין גאָלדענעס שווערט אָדער איינען העלם.

דיא „טורניערע“ וואָרען אבער איין זעהר געפֿעהרליכעס פֿערגניגען. זעהר אָפֿט איזט בייא דענזעלבען איין גראָסעס אונגליק פֿאָרגעקאָממען. מאנכער ריטטער שטירצטע אין זיינער שווערען אייזערנען ריסטונג פֿאָם פּפֿערדע אונד צערבראך הענדע אונד פֿיסע; מאנכער וואורדע פֿאָן זיינעם געגנער טאָדטליך פֿערוואונדעט אָדער גאר געטאָדטעט. זאָ האט אים יאהרע 1559 דער קאָניג פֿאָן פֿראנקרייך, היינריך II., דאס אונגליק, ביים „טורניערע“ איינען לאנצענשטיך דורך דאס רעכטע אויגע צו ערהאלטען אונד אן דער וואונדע צו שטערבען. אָפֿט זאָגאר געבראויכטען דיא ריטטער זאָלכע „טורניערע“ אלס איינע געלעגענהייט, פֿיר פֿריהערע בעליידיגונגען ראכע צו נעהמען, אונד זאָ וואורדע אויס דעם „טורניער“ איינע פֿאָרמליכע שלאכט געמאכט. אויף איינעם „טורניערע“ צו מאנדעבורג קאמען 16 ריטטער